

Luonnonsuojelulain 54 §:n mukainen päätös koskien yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä poikkeamista

Hakija

Petri Suorsa

Asia

Lupahakemus yksityisen luonnonsuojelualueen (Friskalanlahden suojelualue YSA204723) rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen lintujen rengastus- ja mittaustoimintaa varten Turussa, Varsinais-Suomessa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa poiketa Friskalanlahden luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä ruovikossa pysähtyvien muuttolintujen (pääosin pieniä varpuslintuja) pyydystämiseen rengastusta ja perusmittauksia (siipi, massa, rasva, lihaskunto ja sulkamitat) varten ajalla 1.8.2025-31.10.2030. Kyseessä on jatkohakemus päätökselle VARELY/2789/2019, jonka käytöstä on raportoitu vuosittain.

Tutkimuksen tausta, tavoitteet ja tarpeellisuus

Viime vuosina on raportoitu hyönteisten määrien vähentyneen maailmanlaajuisesti. Samanaikaisesti hyönteisiä syövien varpuslintujen määrät ovat laskeneet hälyttävästi. Suomessa 89 maalintulajin linjalaskentoihin perustuvat kannanarviot 40 viime vuoden ajalta osoittavat erityisesti avomaiden kaukomuuttajien taantuneen. Tämän hakemuksen osalta keskeisten lajien kannat muuttuivat kasvunopeudella mitaten seuraavasti: haarapääsky -2.1, ruokokerttunen -1.6, rytikerttunen 0.4, keltavästäräkki -3.2. Esimerkiksi haarapääskyn pesimäkanta väheni Etelä-Suomessa 50 % 39 vuodessa, törmäpääskyn kanta tippui neljäsosaan 1998–2017 ja keltavästäräkin kanta väheni noin 70 % 1980-luvun alusta. Linja- ja pistelaskentoja tarkentavia tuloksia kannanmuutoksista, poikastuotosta ja elossa säilyvyydestä voidaan saada rengastuksen avulla, joista tärkein menetelmä on vakioidusti järjestetyt verkkorengastukset eli SSP-pyynnit. Esimerkiksi taantuneiden pääskyjen ja keltavästäräkin osalta SSP-aineistot ovat kuitenkin liian niukkoja analyysihin.

Muuttavien hyönteissyöjien verkkopyynnit ruovikoissa tarjoavat arvokkaan lisän muilla menetelmillä niukasti aineistoa tuottavien lajien seurantaan. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi voimakkaasti taantuneet haara- ja törmäpääsky, joiden rengastusta Suomen rengastustoimisto on kannustanut jatkamaan Euringin –pääskyprojektin jälkeenkin.

Euring käynnisti vuonna 1997 haarapääskyjen pesimäbiologiaa ja muuttoa tutkivan maailmanlaajuisen tutkimuksen, johon myös Suomen rengastustoimisto osallistui. Osana tutkimusta Turun seudulle perustettiin hakijan johdolla pyyntipaikat Rauvolan lintuasemalle 1999 sekä Friskalan- ja Kuusistonlahdille 2001. Pyynnit jatkuivat intensiivisesti vuoteen 2004, jolloin kuuden vuoden aikana alueella rengastettiin ja mitattiin lähes 23 000 haarapääskyä. Maastotöihin osallistui toistakymmentä asianmukaisen rengastusluvan omaavaa rengastajaa. Vuosina 2006–2011 tutkimus keskittyi lähinnä Friskalanlahden tutkimusalueelle, jossa on kerätty valtaosa haarapääskyjen ekofysiologiaa selvittävän väitöskirjansa aineistoista. Lupakaudella 2013–2018 haarapääskyjen muuton seuranta järjestettiin maastossa Jari Lehdon ja hakijan organisoimina. Vuosina 2014–2019 pyyntiteho ylitti jopa vuosituhannen vaihteen

intensiteetin: pyyntejä tehtiin sadepäivät pois lukien lähes joka ilta läpi muuttokauden elokuun alusta syyskuun loppuun. Vuodesta 2020 lähtien pyynti-illoja on ollut noin 30, koska SSP-pyyntit menevät elokuussa limittäin pääskypyyntien kanssa.

Hakijan tulosten mukaan haarapääskyjen kanta on romahtanut vuosituhannen vaihteeseen verrattuna. Erityisesti vuosina 2015–2018 muuttoparvien koon aleneminen on ollut hälyttävän voimakasta ja nopeampaa, kuin mitä maalintulaskentojen perusteella tiedetään. Tämä näkyi Friskalanlahden datassa, jossa alueella vierailevien haarapääskyjen yhteismäärä on vaihdellut 5000 yksilön ylä- ja alapuolella vuoden 2018 jälkeen. Toistaiseksi heikoin vuosi oli 2022, jolloin pääskymäärä romahti 1554 yksilöön. Vuosina 2023–2024 kanta on elpynyt hieman. Muuttavien haarapääskyjen muuttokunnan kehityksessä ei ole tapahtunut muutosta verrattuna 2000-luvun vaihteeseen. Tämä viittaa siihen, että ainakaan Suomessa muuttavat haarapääskyt eivät kärsi hyönteispulasta. Haarapääskyjen ulkomaanlöydöt varsinkin Afrikasta ovat romahtaneet 2000-luvun taitteeseen verrattuna.

Vuosina 2025–2030 hakijan tarkoituksena on selvittää:

- 1) Jatkuuko haarapääskyjen muuttoparvien koon romahdus, vai alkaako kanta elpyä kuten 2023–2024 tulokset osoittavat?
- 2) Tapahtuuko muuttavien lintujen kunnossa ja muuttokunnan kehityksessä muutoksia?
- 3) Kuinka nuorten ja vanhojen yksilöiden osuus vaihtelee vuosittain?
- 4) Onko aineistossa kaksi- tai kolmehuippuisuutta paljastaen uusinta- ja kakkospesyeiden vuosittaisen tilanteen?

Haarapääskypyyntien ohella on erinomainen mahdollisuus saada aineistoa myös muista samaan aikaan ruovikoissa pysähtyvistä muuttolinnuista. Tällaisia lajeja ovat esimerkiksi törmäpääsky, västäräkit, kerttuset ja kahlaajista lähinnä liro sekä taivaanvuohi. Siksi lupa anotaan haarapääskyä laajempaan, vaikka tuloksista valtaosa tulee kartuttamaan jo 2000-luvun alusta kertynyttä haarapääskyaineistoa.

Tämä tutkimus on tällä hetkellä ainoa kattavasti haarapääskyjen muuttoaikaista tilannetta selvittävä tutkimus Suomessa.

Tutkimusmenetelmät maastossa

Linnut pyydetään lintuverkoilla ja kahlaajakatiskoilla yöpymisruovikoista. Pyynti vakioidaan verkko- ja katiskamäärän ja kellonajan lisäksi soittamalla ääniatrappia. Linnut säilytetään ennen mittauksia hyviksi todetuissa ilmastoiduissa säilytyslaatikoissa tai lintupusseissa vakiintuneen käytännön mukaisesti. Tutkimuksessa voidaan aiempien vuosien tapaan käyttää avustajia, joilla on tarvittavat rengastusluvut kunnossa. Mittatietoja kirjaamassa voidaan käyttää myös muita avustajia.

Luvanhakijan lintujen rengastuskokemus

Hakijalla on 25840 haarapääskykäsittelyä vuosina 1998–2024 ja yhteensä 69000 rengastusta vuosina 1990–2024.

Arvio mahdollisista haittavaikutuksista

Kahdenkymmenviiden vuoden aikana hakija on käsitellyt avustajien kanssa yli 47 000 haarapääskyä. Linnut vapautetaan välittömästi mittausten jälkeen rengastuspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Kokemusten mukaan pääskyjä voidaan käsitellä myös suuria määriä illassa turvallisesti. Suurin uhka pyynneistä pääskyille tulee varpushaukan hyökkäyksestä verkkoon, joita ei voida välttää missään verkkorengastuksessa. Vuosittain näin menehtyy noin 0–5 pääskyä.

Hakemuksessa on esitetty kartalla pyyntipaikan tarkka sijainti sekä kaaviolla haarapääskyjen pyyntimäärien kehitys. Alue sijaitsee Rauvolanlahti (FI0200060 SAC/SPA) Natura 2000-alueella.

Määräykset, joita hakemus koskee

Friskalanlahden suojelualue (YSA204723) luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä on kielletty mm. selkärankaisten eläinten tappaminen, häiritseminen ja pyydystäminen sekä kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa huomattavasti vaikuttaa kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.

Luonnonsuojelulain 54 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan rengastus- ja mittaustoimintaan seuraavin ehdoin:

- 1 Lupa on voimassa vuosina 2025–2030 ajalla 1.8.–31.10. Friskalanlahden luonnonsuojelualueella (YSA204723).
- 2 Lintuja käsittelevillä henkilöillä tulee olla voimassa oleva rengastuslupa ja lintuja pyydystettäessä ja rengastettaessa on toimittava rengastuslupan ehtojen mukaisesti.
- 3 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 4 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 5 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 6 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 7 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain vuoden loppuun (31.12.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/9058/2024 varustettuna. Raportista on ilmentävä lintujen kuukausittaisen pyyntikertojen määrät ja lajimäärät. Lisäksi tulee esittää arvio toiminnan vaikutuksesta alueen linnustoon.

Perustelut

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että luvan mukainen toiminta ei vaaranna Friskalanlahden luonnonsuojelualueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen tutkimuksen kannalta. Alueelta on pitkäaikaista seuranta-aineistoa erityisesti haarapääskyn kannankehityksestä. Aineiston keräämistä on perusteltua jatkaa, sillä missään muualla Suomessa ei vastaavasti seurata haarapääskyn muuttoa. Lajin suojelun kannalta on tärkeää tietää, mihin suuntaan muuttoparvien koot kehittyvät jatkossa. Samalla saadaan tietoa muista Friskalanlahdella esiintyvistä lintulajeista.

Lintujen pyydystäminen ja mittaaminen tulee toteuttaa rengastuslupan mukaisesti. Friskalanlahti on monille lintulajeille tärkeä muuton aikainen levähdysalue, mutta rengastuslupa mahdollistaa rauhoitettujen lintujen häirinnän ja pyydystämisen. Rengastajat ovat luvan mukaisesti sitoutuneet kiinnittämään erityistä huomiota pyynnin

kullekin lajille sopivaan ajankohtaan, sääolosuhteisiin sekä pyyntimenetelmän sopivuuteen ja turvallisuuteen.

Rauhoitettujen lintujen häirintä ja pyydystäminen lupaehtojen mukaisesti ei merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden vuoksi Rauvolanlahti (FI0200060 SAC/SPA) on otettu mukaan Natura 2000-verkostoon, joten luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista vaikutusten arviointia ei tarvita.

Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 34 §, 35 §, 54 §, 70 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelat 1, 10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Lounais-Suomen poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi
Turun kaupunki turun.kaupunki@turku.fi
SLL Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi
Tapiola ry. Varsinais-Suomi info@tapiolary.com
Turun lintutieteellinen yhdistys ry. (TLY) suojelu@tly.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/9058/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/9058/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 17.02.2025 11:42

Ratkaisija Uljas Salli 17.02.2025 11:58

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20101 Turku

Puhelin: 029 56 42410

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.